

აკადემიური გუნდის დირიჟორობა:

შემოქმედებითი ტურები:

1. სპეციალობა ორ ეტაპად;

დირიჟორობა (პროგრამის დირიჟორობა; დაკვრა, სიმღერა)
ერთი ვოკალური ნაწარმოების (სიმღერა, რომანსი) შესრულება ზეპირად
გასაუბრება პროგრამის ირგვლივ
ფურცლიდან კითხვა, საერთო ფორტეპიანო.

აბიტურიენტმა გამოცდაზე უნდა შეასრულოს 3 ნაწარმოები.

მათ შორის: ორი – თანხლების გარეშე, ერთი – თანხლებით. აქედან ერთ-ერთი – ქართველი კომპოზიტორის ნაწარმოები.

აბიტურიენტს მოეთხოვება:

1. საგამოცდო პროგრამის დირიჟორობა ზეპირად;

- თანხლების გარეშე საგუნდო ნაწარმოებების პარტიტურის დაკვრა ფორტეპიანოზე – ზეპირად; საგუნდო პარტიების სიმღერა (ხმიდან ხმაზე გადასვლით) – ზეპირად;

- ნაწარმოები თანხლებით: პარტიტურის დაკვრა ფორტეპიანოზე ნოტებით; საგუნდო პარტიების (სოლისტის ან სოლისტების შემთხვევაში – მათი პარტიების) სიმღერა ნოტებით.

2. ერთი ვოკალური ნაწარმოების (რომანსი ან სიმღერა) შესრულება სიმღერით – ზეპირად;

3. გასაუბრება საგამოცდო პროგრამის ირგვლივ;

4. ფურცლიდან კითხვა – თანხლების გარეშე უცნობი ნაწარმოების (საშუალო სირთულის, ოთხ სანოტო სისტემაზე) დაკვრა ფორტეპიანოზე, საგუნდო პარტიების სიმღერა;

5. საერთო ფორტეპიანო – აბიტურიენტმა უნდა შეასრულოს- კლასიკური სონატის პირველი ნაწილი (სონატური ფორმა).

2. მუსიკის თეორია:

სოლფეჯიო – წერა (კარნახი, სმენითი ანალიზი);

ტესტი მუსიკის თეორიის დისციპლინებში (წერა);

პროფესიული მუსიკის 10 ნიმუშის გამოცნობა (წერა);

ქართული ხალხური სიმღერების შესრულება.

სოლფეჯიო (წერა)

კარნახი:

სამხმიანი კარნახის ჩაწერა, ჩაწერის დრო – 30 წთ.

სმენითი ანალიზი წერით:

1. კილო. სამი სახის მაჟორი; სამი სახის მინორი; ორმაგად ჰარმონიული მაჟორი და მინორი; მაჟორული და მინორული პენტატონიკა; დიატონური კილოები (მიქსოლიდიური, ლიდიური, ფრიგიული, დორიული).

2. ინტერვალი. მარტივი და შედგენილი. ყველა წმინდა, დიდი და პატარა; გადიდებული და შემცირებული გადაწყვეტით.

3. აკორდი მჭიდრო და ფართო განლაგებით. სამხმოვანება: მაჟორული, მინორული და შემცირებული შებრუნებებით, გადიდებული მხოლოდ ძირითადი სახის. სექტაკორდი: მცირე მაჟორული, მცირე მინორული, მცირე შემცირებული, შებრუნებებით; შემცირებული, მცირე მაჟორული სექტაკორდი სექსტით (მაჟორში). ნონაკორდი – დიდი და პატარა. აკორდები იკვრება გადაწყვეტის გარეშე.

4. ერთტონალური აკორდული თანმიმდევრობა. (შედგენილი), რომელშიც შევა ჰარმონიის კურსის პროგრამით გათვალისწინებული მოთხოვნები.

5. მოდულირებული პერიოდი ტონალური გეგმის განსაზღვრით. (მაგალითი მხატვრული ლიტერატურიდან ან შედგენილი. ტონალობათა I ხარისხის ნათესაობა).

ტესტი მუსიკის თეორიის დისციპლინებში

ტესტი შეიცავს: ა) მელოდიის ჰარმონიზაციას (8 – 10 ტტ),

ბ) ჰარმონიულ ანალიზს. (მუშაობის დრო – 3 აკად. საათი).

მოთხოვნები ჰარმონიულ ანალიზში

საანალიზოდ აბიტურიენტს ეძლევა ერთი მაგალითი მხატვრული ლიტერატურიდან, დაწერილი პერიოდის, მარტივი ორ- ან სამნაწილიანი, რთული სამნაწილიანი, ვარიაციული, რონდოს, რონდო-სონატის ან სონატური ფორმით. ანალიზის პროცესში აბიტურიენტმა უნდა განსაზღვროს ფორმა, ტონალური გეგმა, მოდულაციის სახეები და ხერხები, კადანსები, ფაქტურა, აკორდიკა, ჰარმონიული საქცევები და განათლების საშუალო რგოლის ჰარმონიის სასწავლო კურსის პროგრამით გათვალისწინებული სხვა მოვლენები.

პროფესიული მუსიკის ნიმუშები

მოსმენის შედეგად უნდა განისაზღვროს:

1. კომპოზიტორი და ეპოქა;
2. ნაწარმოების დასახელება (ტონალობის მითითებით);
3. ფრაგმენტი (ნაწილის, სათაურის, მოქმედების, სურათის, ნომრის მითითებით).

მოსასმენი მასალა:

ი. ს. ბახი – *მესა სი მინორი* I ნაწილი – № 1, „Kyrie eleison“, III ნაწილი – № 15 „Et incarnatus“, № 16 „Crucifixus“, № 17 „Et resurrexit“.

ქ. ვ. გლუკი – *ოპ. „ორფეუსი და ევრიდიკე“* – I მოქმედებიდან მწყემსების პირველი გუნდი, ფლეიტის სოლო II მოქმედების II სურათიდან, ორფეუსის არია III მოქმედებიდან.

ი. ჰაიდნი – *სიმფონია № 103*, მი ბემოლ მაჟორი, „ლიტავრების ტრემოლოთი“; *ორატორია „წელიწადის დრონი“*: მიწათმოქმედთა გუნდი, I ნაწილი.

ვ. ა. მოცარტი – *სიმფონია № 40*, სოლ მინორი. *სიმფონია № 41*, დო მაჟორი.

„*რეკვიემი*“, რე მინორი: № 1 „Requem - Kyrie“, № 2 „Dies irae“, № 7 „Lacrimosa“;

ოპ. „*ფიგაროს ქორწინება*“: უვერტიურა, ფიგაროს კავატინა და არია I მოქმედებიდან. *ოპ. „დონ ჯოვანი“*: I მოქმედებიდან ლეპორელოს არია „სიით“, დონ ჯოვანის არია „მამპანურით“, დონ ჯოვანისა და ცერლინას დუეტინო;

დონ-ჯოვანის სერენადა II მოქმედებიდან.

ლ. ვან ბეთჰოვენი – საფორტეპიანო სონატა № 8, დო მინორი; სიმფონია: № 5, დო მინორი; სიმფონია № 9, რე მინორი (ფინალი).

ფ. შუბერტი – ვოკალური ბალადა „ტყის მეფე“; სიმფონია № 8, სი მინორი, „დაუმთავრებელი“.

კ.მ. ვებერი – ოპ. „თავისუფალი მსროლელი“: უვერტიურა, მონადირეთა გუნდი III მოქმედებიდან.

ჯ. როსინი – ოპ. „სევილიელი დალაქი“: უვერტიურა, I მოქმედების: I სურათიდან აღმავივას კავატინა, ფიგაროს კავატინა, II სურათიდან როზინას კავატინა, ბაზილიოს არია.

ფ. მენდელსონი – უვერტიურა „ზაფხულის დამის სიზმარი“.

ფ. შოპენი – სონატა № 2, სი ბემოლ მინორი.

ჰ. ბერლიოზი – „ფანტასტიკური სიმფონია“

ფ. ლისტი – სიმფონიური პოემა „პრელუდები“.

რ. ვაგნერი – ოპ. „ტანჰოიზერის“ უვერტიურა; ოპ. „ლოენგრინი“: ფორმპილი, III მოქმედებიდან საქორწილო მარში, ლოენგრინის გამოთხოვება გედთან.

ი. ბრამსი – სიმფონია № 4, მი მინორი (I ნაწილი).

ჟ. ბიზე – ოპ. „კარმენი“: საორკესტრო შესავალი, საგუნდო ეპიზოდები I მოქმედებიდან, კარმენის „ჰაბანერა“, „სევიდილია“; II, III და IV მოქმედებების საორკესტრო შესავლები; II მოქმედებიდან ხოზეს არია „ყვავილით“, ტორედორის კუპლეტები.

ჯ. ვერდი – ოპ. „რიგოლეტო“: I მოქმედების I სურათიდან ჰერცოგის ბალადა, II სურათიდან ჯილდას არია, გუნდი „ჩუმად, ჩუმად“; II მოქმედებიდან რიგოლეტოს სცენა და არია, III მოქმედებიდან კვარტეტი, ჰერცოგის სიმღერა; ოპ. „ტრავიატა“: შესავალი, I მოქმედებიდან „სუფრული“, ვიოლეტას არია. ოპ. „აიდა“ – შესავალი, რადამესის რომანსი I მოქმედების I სურათიდან, პირველი გუნდი („გლორია“) II მოქმედების ფინალიდან, აიდას და რადამესის დუეტი IV მოქმედების II სურათიდან.

ე. გრიგი – „პერ გიუნტი“; სიუიტა № 1 („დილა“, „ანიტრას ცეკვა“).

ა. დვორჟაკი – სიმფონია № 5, „ახალი სამყაროდან“, მი მინორი.

კ. დებიუსი – „ნოქტიურნები“ („სირინოზები“).

მ. რაველი – საორკესტრო პიესა „ბოლერო“.

გ. მალერი – სიმფონია №1, რე მაჟორი, „ტიტანი“.

მ. ი. გლინკა – ოპ. „ივან სუსანინი“: გუნდი „დიდება“ IV მოქმედების ეპილოგიდან.

მ. პ. მუსორგსკი – ოპ. „ბორის გოდუნოვი“: ბორისის მონოლოგები პროლოგიდან და II მოქმედებიდან. საგუნდო ეპიზოდები პროლოგიდან და IV მოქმედების III სურათიდან ("Расходилась, разгулялась").

ა. პ. ბოროდინი – ოპ. „თავადი იგორი“: ყივჩაღთა სიმღერები და ცეკვები II მოქმედებიდან.

ნ. ა. რიმსკი-კორსაკოვი – სიმფონიური სიუიტა „შეპრეზადა“(I ნაწილი).

პ. ი. ჩაიკოვსკი – სიმფონია № 4, ფა მინორი; ოპ. „ევგენი ონეგინი“: I მოქმედებიდან ტატიანას წერილის სცენა (II სურათი); ლენსკის არია II მოქმედებიდან (V სურათი).

ს. ვ. რახმანინოვი – საფორტეპიანო კონცერტი № 2, დო მინორი.

ს. ს. პროკოფიევი – ბალეტი „რომეო და ჟულიეტა“: I მოქმედების II სურათიდან „რაინდების ცეკვა“;

დ. დ. შოსტაკოვიჩი – სიმფონია № 7 (I ნაწილი), დო მაჟორი, „ლენინგრადული“.

მ. ბალანჩივაძე – ოპ. „დარეჯან ცბიერი“: გოჩას და მეფე გიორგის არიები IV მოქმედებიდან.

დ. არაყიშვილი – რომანსები: „ვარსკვლავიანსა ღამეს“ „მე შენ გელი“, „ივერიის მთებზე“, „შემოღამდება ოპ. „თქმულება შოთა რუსთაველზე“: აბდულარაბის არიოზო და დუეტი გულჩინასთან III მოქმედებიდან.

ზ. ფალიაშვილი – ოპ. „აბესალომ და ეთერი“: შესავალი, I მოქმედებიდან: მონადირეთა გუნდი, ეთერის არია, აბესალომის არიოზო; II მოქმედებიდან:

გუნდი „აბიო მეფე“, მარიხის კანცონეტა; III მოქმედებიდან: აბესალომის სცენა და არიოზო, ფინალი; IV მოქმედებიდან: ქალთა გუნდი, აბესალომის და მურმანის დუეტები, ანსამბლი „წამწამსა და წამწამს შუა“, ფინალური ქორალი.

ოპ. „დაისი“: შესავალი, I მოქმედებიდან: მალხაზის გამოსვლა, შაირები, მალხაზის არია; II მოქმედებიდან: ცანგალას სიმღერა, კიაზოს სიმღერა, კიაზოს არია, მაროს რეჩიტატივი და არია, კიაზოს მიმართვა ხალხისადმი, გუნდი „მტერი ბარში გადმოსულა“; III მოქმედებიდან:

მალხაზის არიოზო, მაროს ტირილი.

ნ. სულხანიშვილი – საგუნდო სიმღერები „სამშობლო ხევსურისა“, „გუთნური“, „მესტვირული“, „ღმერთო, ღმერთო“.

ვ. დოლიძე – ოპ. „ქეთო და კოტე“: I მოქმედებიდან: გუნდი, ლევანის არია, კოტეს პირველი არია; II მოქმედებიდან: მაკარის არია, სტუმრების შემოსვლა; III მოქმედებიდან: ქეთოს და კოტეს ფინალური დუეტი.

შ. მშველიძე – სიმფონიური პოემა „ზვიადაური“.

ა. ბალანჩივაძე – სიმფონია № 1, სი მაჟორი.

ა. მაჭავარიანი – სავიოლინო კონცერტი რე მინორი. მავრიტანული ცეკვა ბალეტიდან „ოტელო“, II მოქმედება

ო. თაქთაქიშვილი – ორატორია „რუსთაველის ნაკვალევზე“. ოპერა „მინდია“: საორკესტრო და საგუნდო შესავალი, მინდიას არიები I და III მოქმედებიდან;

II მოქმედებიდან: ჩალხიას სცენა და ბალადა.

ს. ცინცაძე – კვარტეტი № 4, ფა მაჟორი.

ს. ნასიძე – სიმფონია № 5 „ფიროსმანი“.

ბ. კვერნაძე – საორკესტრო პიესა „ცეკვა-ფანტაზია“.

რ. ლალიძე: ოპ. „ლელა“ ლელას არია I მოქმედებიდან.

15 ქართული ხალხური სიმღერის ყველა ხმის შესრულება,

ხმიდან ხმაზე გადასვლით (სიმღერების სიას აბიტურიენტი წარმოადგენს გამოცდაზე; სიიდან შეეკითხებიან მხოლოდ ერთს).